



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

7. A quibus debeantur decimæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

ra decimarum Moneta d. l. n. 14. & Canif. c. 12. per c. Conquerente 16 sup. De officio Ordinaris & c. De quarta 4 sup. de praescript. c. Cum olim 19. inf. de censib. subjungens, hanc quartam deberi Episcopo, ratione conjunctionis & universalis curae, quam habet in Ecclesiis sibi subiectis per totam dioecesim.

13. Sed & summo Pontifici debetur decima, si ipse eam, postulante necessitate, exegerit: pro ut exigere potest, triplici ex capite, nempe tanquam Pastor universalis omnium Christiani fidelium, tanquam supremus administrator omnium bonorum Ecclesiasticorum: & denique tanquam supremus Princeps in spiritualibus. Unde non solum ab Ecclesiasticis omnibus, sed ab omnibus omnino Christianis, non decimam dumtaxat, sed & plures, & in summa eam contributionem, quae necessaria est ad bonum spirituale Ecclesiae tuendum, exigere potest. Videatur Lessius 2. de iustit. & iure, c. 39. Dicit 5.

14. Porro decimae Clericis sive Parochis debitae sunt, non intuitu personatum, sed intuitu Dei & servitii, seu ministerii & officii Ecclesiastici, ideoque illis, quantumvis divitibus, persolvendae sunt, can. Decima xvi. q. 1. nec enim ob divitias alicui aufertur sua iura oportet can. 1. xxiv. q. 1. uti nec Principi aut Regi opulento tributa, vel creditori copioso pecuniae debitae denegantur: licet etiam mali & improbi sint Clerici vel Sacerdotes, can. Si Episcopus xvi. q. 6. e. Tua nobis, ubi Gloss. Abbas & alii hoc tu. vel in malos usus convertant. Vide Rebuff. d. lico n. 16. & q. 13. in prin. Monetam loco citato n. 32. & duobus seqq.

§. VII.

A quibus debeantur decimae.

1. Praediales debentur ab omnibus, qui praedia possident & colunt.
2. Etiam a Iudaeis & Saracenis.
3. Modus eius solvendi.
4. Personales ab omnibus, qui divina audiunt.

Debentur autem decimae generaliter ab omnibus Christianis, cuiuscumque generis, ordinis vel gradus, etiam Religiosis, nisi speciali jure aut privilegio sint ab earum solutione exempti, c. Commissum 4. e. Nuncios 5. e. Ex transmissa 23. cum seq. & passim hoc tit. jun.

Eloc fin. §. eorum eod. in 6 Et quidem praediales debentur ab omnibus, qui praedia possident in parochia aliqua, sive propria, sive aliena, c. Tua nobis 26. hoc tit.

2. Quin & Iudaei de agris, quos sub ditione Principum Christianorum colunt, vel qui ad eos pervenerunt, cum aurea decimis essent subiecti, solvere eas tenentur, c. De terris 16. h. t. Idem tradunt DD. de Saracenis & paganis, quia cum decima sit onus annexum rei, transit illud una cum re ad quemcumque possessorem, can. Si quis laicus, cum similibus xvi. q. 1. Cum non sit 33. h. tit. Fructusque a solo separati, ad quemcumque transeant, simul cum onere transeunt decimarum, c. Pastoralis 28. h. t. quia decimae sunt onus fructuum, non praediorum. Ne proinde in locatis praediis non domini praediorum, sed eorum conductores conveniri debeant decimarum nomine, c. Dilecti 8. t. Anobis 24. & d. c. Tua nobis h. t.

3. Quod autem ad modum actinet solvendi decimas istas, Carolus V. 7. Junii 1554. & Philippus II. 1564. 6. Junii sub gravi poena edixerunt, ut decimae integre solvantur, neque fructus ex agris avehantur ante vel post Solis occasum, vel non monitis decimatoribus, vel antequam in manipulos colligantur & in acervos componantur, & ut decimis suis pacifice uti frui Ecclesiastice sinantur, referente Zyp. hoc tit. n. 3. Quod & plures, inquit, sanxerunt Galliae Reges, quos refert Choppin. De sacra Politia lib. 2. tit. 4. n. 3. deque usu Germaniae & agri Ingolstadtensis testatur Canif. e. 7. n. 3. Etia quoque de jure fieri oportere asserit Riccius, in Praxi Episc. Decis. 544.

4. Ad personales decimas tenentur omnes & soli illi, qui divina percipiunt vel audiunt, aut percipere vel audire debent in aliqua Ecclesia, quia decimae illae onerant personas, non res, DD. in cap. 2. h. t. late Rebuff. De decimis q. 5. ubi nu. 11. adversus Gloss. tradit, etiam Judaeos teneri ad personales, quia quod divina non percipiunt vel non audiunt, non stat per Ecclesiam, quae nemini gremium claudit. Ut proinde potiori ratione & meretricis ex meretricio, & mimi atque histriones ex histriennio quaestu ad hujusmodi decimas teneantur: cum solius dantis turpitudine hic versetur, turpiterque faciat mulier, quod sit meretrix, non etiam turpiter accipiat, cum sit meretrix,

tit. l. 4. §. Sed quod meretur D. De condit. ob-
 inipem causam. Vide Navar. in Manuali cap.
 17. num. 31. & seqq. & Canil. cap. 4. num. 11.
 §. seqq.

§. VIII.

Quibus modis quis eximatur à decima-
 rum præstatione,

1. Eximitur quis privilegio.
2. Limitatio illius.
3. Item consuetudo eximit.
4. Præscriptio.
5. Compositio.
6. Remissio.

Constat igitur ex jam dictis, regulariter
 quemlibet teneri ad præstationem deci-
 marum: id quod verum est, nisi quis speciali-
 ter sese exemptum docere possit, live Clericus
 sit, live laicus, quatenus scilicet decimæ ju-
 ris sunt Canonici seu positivi; etiam juxta
 ante dicta. Et primò quidem privilegio, non
 quidem Principis alicujus laici, c. A nobis 24.
 c. Tua 25. c. Dudum 31. hoc tit. aut Episcopi, quo-
 jus Canonicum relaxare nequit, sed Pontificis
 c. Ex multis placet 3. c. Suggestum 9. cum c. seq. d. e.
 A nobis, & aliis hoc tit. Sic leprosi, commu-
 niter viventes, eximuntur à solutione decima-
 rum de hortis & nutrimentis animalium suo-
 rum, cap. 2. inf. De Eccl. adificandis. Similiter
 Cisterciensibus, Templariis & Hospitalariis
 indultæ sunt decimæ laborum, id est, prædio-
 rum suorum, non novarum, quæ propriis co-
 lunt manibus & sumptibus, c. Ex parte 10. c. ad
 audientiam 13. hoc tit. modò acquisita sint ante
 Concilium Lateranense, c. penult. hoc tit. Alii
 verò Religiosis in d. e. Ex parte conceditur, ne
 solvant decimas de hortis & nutrimentis ani-
 malium suorum, id est, de animalibus, quæ ip-
 si nutriunt, ut exponit Glossa, & de nova-
 libus, quæ propriis manibus & sumptibus ex-
 colunt.

2. Hoc tamen privilegium non extenditur ad
 decimas, in quarum perceptionis possessione
 fuerit antea Ecclesia parochialis, vel alia, Ol-
 tradus Consil. 268. Choppin. lib. 3. De sacra Po-
 lit. tit. 2. num. 7. Sicut non extenditur ad præ-
 dia, ab aliis conductæ, c. Dilecti 8. hoc tit. Ne-

que privilegium super decimis laborum ex-
 tenditur ad terras, quæ aliis colendæ traduntur,
 cap. Licet 11. eod. nisi id ipsum exprimat, prout
 refert Choppinus d. tit. 2. num. 7. privilegium
 Bonifacii VIII. quo indulgit Cisterciensibus,
 ne de tenis suis, quas aliis colendas concede-
 rent, de quibus tamen nullus decimas vel pri-
 mitias perceperit, solverent decimas, aut ea-
 rum cultores. Cujusmodi privilegium eis an-
 tea ab Eugenio III. indultum fuit. Refert ibi-
 dem num. 9. Bullam Martini V. qua ampliorem
 Cisterciensibus immunitatem à decimis conce-
 dit. Post Cistercienses verò similem immuni-
 tatem à decimis, quoad terras ab ipsis excoltas,
 obtinuerunt omnes Mendicantes Ordines, ma-
 joremque libertatem Collegiis Societatis Jesu
 concessit Gregorius XIII. Constitutione sua incip.
 Pastoralis 1. Januarii 1578. quam refert Piafescius
 p. 2. praxis Episcop. cap. 4. ars. 9. num. 17. Cæte-
 rum privilegium hoc non solvendi decimas re-
 vocatur, si ex post facto incipiat esse nocivum,
 & cessante causa privilegii c. Suggestum 9. hoc
 tit.

Secundò, eximitur quis à præstatione deci-
 marum per consuetudinem legitime introdu-
 ctam. Hinc valet consuetudo, ut ex quibus-
 dam fructibus vel bonis, uti minutis, v. g. ole-
 ribus, rapis, fabis, & similibus non solvatur de-
 cima, vel non integra, sed minor, v. g. duodeci-
 ma, vicefima, tricesima, c. Commissum 4. c.
 Dilecti 8. c. In aliquibus 32. hoc tit. Guidonis
 Papæ Consil. 284. Ideoque jura dicentia deci-
 mam solvendam esse cum integritate debita, c.
 Non est 22. c. c. Tua nobis 26. in fine, intelligen-
 da sunt de integritate solvi solita. Hinc etiam
 valet consuetudo, ut Clerici nullas solvant de-
 cimas, ut laici non solvant personales, vel non
 nisi in fine anni, aut ut decima uni parochiæ
 jure debita solvatur alteri, c. Ad Apostolica 20.
 cum similibus h. t.

3. Planè personales decimas, seu ex lucro in-
 ductiæ, nullibi ferè solvi testatur Navarrus in
 Manuali cap. 21. num. 31. usumque in hac mate-
 ria decimarum, si qua alia, valde variat,
 notat Zypæus hoc tit. sub num. 5. nam alibi deci-
 mas debent lignorum, alibi animalium, alibi
 leguminum. Sic, eodem referente, mariti-
 mis locis harum ditionum consuetudo ob-
 tinere dicitur, quod is, qui terram aliquam
 narrantur